

Brüsszel, 2025. június 16.
(OR. en)

9595/25

SOC 329
EMPL 207
EDUC 189
ECOFIN 639

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	A 2025. évi országspecifikus ajánlásoknak, valamint a 2024. évi országspecifikus ajánlások végrehajtásának az értékelése: a Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleménye – Jóváhagyás

Mellékelten továbbítjuk a delegációk részére a Foglalkoztatási Bizottságnak és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak a 2025. évi országspecifikus ajánlásoknak, valamint a 2024. évi országspecifikus ajánlások végrehajtásának az értékeléséről szóló véleményét, amelyet a Tanács (EPSCO) a tervek szerint a 2025. június 19-i ülésén hagy jóvá.

E feljegyzés kiegészítései:

- Az EMCO és az SPC társadalmi konvergenciára irányuló 2025. évi vizsgálatait – országspecifikus következtetések (ADD 1)
- Az EMCO többoldalú felügyelet keretében végzett 2025. évi vizsgálatait – országspecifikus következtetések (ADD 2)
- Az SPC 2025. évi többoldalú végrehajtási vizsgálatait – országspecifikus következtetések (ADD 3)

**A Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság
véleménye az európai szemeszter 2025. évi ciklusáról**

2025. június 13.

Preambulum

A Foglalkoztatási Bizottság (EMCO) és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság (SPC) – az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 148., 150. és 160. cikkében, a bizottságok létrehozásáról szóló tanácsi határozatokban, valamint a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról szóló (EU) 2024/1263 rendeletben foglalt rendelkezések alapján – hatáskörrel rendelkezik az európai szemeszternek a foglalkoztatás-, a készségfejlesztési és a szociálpolitikák tekintetében történő végrehajtására.

Ennek megfelelően az Európai Bizottság által benyújtott vonatkozó javaslatok alapján az EMCO és az SPC az európai szemeszter teljes 2025. évi ciklusán keresztül hozzájárult az éves *együttes foglalkoztatási jelentés*¹, az *euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlás*² és az új *országspecifikus ajánlások*³ véglegesítéséhez is. A bizottságok emellett előkészítették a 2025. évi *együttes foglalkoztatási jelentést* kísérő tanácsi következtetéseket⁴, valamint a 2025. évi *országspecifikus ajánlásokat* kísérő, az Európai Tanácsnak szóló *horizontális feljegyzést*⁵ is.

-
- ¹ A 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentésre a Bizottság 2024. december 18-án, az őszi csomag részeként [tett javaslatot](#). A bizottságokban folytatott tárgyalásokat követően a jelentés [Tanács általi elfogadására](#) az EPSCO Tanács március 10-i ülésén került sor. A végleges kiadvány [ezen a linken](#) érhető el.
- ² Az euroövezetre vonatkozó ajánlás [foglalkoztatási és szociálpolitikai vonatkozásait](#) az EPSCO Tanács a március 10-i ülésén hagyta jóvá. Az ajánlás [végleges elfogadására](#) az ECOFIN Tanács május 13-i ülésén került sor.
- ³ A 2025. évi országspecifikus ajánlásokra a Bizottság június 4-én, a tavaszi csomag részeként [tett javaslatot](#). A bizottságokban folytatott tárgyalásokat követően a foglalkoztatási és szociálpolitikai vonatkozások Tanács általi elfogadására az EPSCO Tanács június 19-i ülésén kerül sor. A végleges elfogadásra a tervek szerint az ECOFIN Tanács július 8-i ülésén kerül sor.
- ⁴ A Tanács az EPSCO Tanács március 10-i ülésén jóváhagyta [a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentésről szóló tanácsi következtetéseket](#).
- ⁵ A 2025. évi országspecifikus ajánlásokról szóló, a lengyel elnökség felügyelete mellett készített horizontális feljegyzés célja, hogy hozzájáruljon a Tanácsban (az EPSCO Tanács június 19-i ülésén, illetve az ECOFIN Tanács június 20-i ülésén) és az Európai Tanácsban (június 26–27-én) folytatott politikai vitákhoz.

A bizottságok azt is megvizsgálták, hogy a tagállamok milyen eredményeket értek el a Tanács által kiadott, vonatkozó 2024. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása terén. A *társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret* bevezetése szintén hozzájárult a felfelé irányuló társadalmi konvergencia uniós helyzetének nyomon követéséhez.⁶ Ami az utóbbit illeti, az első lépcsős elemzés beépült a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentésbe, míg a második lépcsős elemzést a Bizottság tette közzé az érintett tagállamokkal folytatott kétoldalú eszmecserét, valamint a szociális partnerekkel a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát érintő kockázatokról és kihívásokról folytatott konzultációt követően. Ezt követően az EMCO és az SPC több, *társadalmi konvergenciára irányuló vizsgálat* keretében megvitatta a második lépcsős elemzés megállapításait⁷.

Az (EU) 2024/1263 rendelet⁸ 2025. évi hatálybalépését követően a bizottságok első alkalommal vitatták meg az új *középtávú költségvetési-strukturális tervek*⁹ és a tagállamok által készített kapcsolódó, az *elért eredményekről szóló éves jelentések*¹⁰ foglalkoztatási és szociálpolitikai vonatkozásait is. Az ECOFIN bizottságaival együttműködve az EMCO és az SPC is hozzájárult a középtávú költségvetési-strukturális tervek jóváhagyásáról szóló tanácsi ajánlások¹¹ elkészítéséhez.

E vélemény **1. szakasza** a bizottságoknak az európai szemeszter irányítási szempontjaira vonatkozó átfogó álláspontját ismerteti. A **2. szakasz** a 2025. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozóan a Bizottság által elfogadott, az EMCO és az SPC előtt 2025. június 5-én ismertetett javaslatokkal kapcsolatos észrevételeket tartalmazza. A **3. szakaszban** pedig az idevágó 2024. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása és a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret megállapításai vizsgálatának eredménye található, a két bizottság által a többoldalú felügyelet keretében végzett vizsgálatból származó tematikus üzenetek formájában. Az országspecifikus következtetéseket a **mellékletek** tartalmazzák.

⁶ A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret kialakítását és jellemzőit [„A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret beillesztése az európai szemeszterbe” témájú legfőbb üzenetek](#) és a kapcsolódó [EMCO-SPC munkacsoporti jelentés](#) dokumentálja. A dokumentumokat 2023. június 12-én terjesztették a Tanács (EPSCO) elé. Az e célra létrehozott EMCO–SPC munkacsoport 2022 októbere és 2023 májusa között megvitatta a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőit.

⁷ A Bizottság április 11-én [szolgálati munkadokumentum](#) formájában tette közzé a második lépcsős elemzést. A vizsgálatokat az EMCO és az SPC május 13-án végezte el (lásd a 3.1. szakaszt).

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács [\(EU\) 2024/1263 rendelete](#) (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről.

⁹ A közzétett középtávú költségvetési-strukturális tervek [ezen a linken](#) érhetők el.

¹⁰ Az elért eredményekről szóló, közzétett 2025. évi éves jelentések [ezen a linken](#) érhetők el.

¹¹ Az ajánlásokra a Bizottság tesz javaslatot, elfogadásukra pedig az ECOFIN Tanács ülésein kerül sor.

1. szakasz

Az európai szemeszter irányítási szempontjai

Az európai szemeszter 2025. évi ciklusa az új uniós gazdasági kormányzási keret végrehajtásának első éve, amelyben a szociális jogok európai pillére továbbra is az Unió egyik közös prioritását képezi. A korábbi felhívásokkal¹² összhangban a bizottságok üdvözölték a gazdaság-, a költségvetési, a foglalkoztatás- és a szociálpolitikák integráltabb megközelítésének – többek között az EPSCO Tanács és az ECOFIN Tanács előkészítő szervei közötti megerősített együttműködés révén történő – kialakítását. A szemeszter 2025. évi ciklusa elismerte, hogy a foglalkoztatással, a készségekkel és az oktatással kapcsolatos, illetve szociális prioritások elengedhetetlenek a pillér elveinek érvényesítéséhez, és egyúttal az Unió versenyképessége, valamint fenntartható és inkluzív növekedése megerősítésének egyik kulcsfontosságú horizontális tényezőjét jelentik. Ezzel összefüggésben az EMCO és az SPC megbeszélést folytatott a tagállamok által benyújtott középtávú költségvetési-strukturális tervek első körének releváns vonatkozásairól, hozzájárult a tartalmukat jóváhagyó tanácsi ajánlások elkészítéséhez, és megvitatta az elért eredményekről szóló éves jelentések kapcsolódó tartalmát. A középtávú tervek nagy hangsúlyt fektetnek a foglalkoztatás-, a készségfejlesztési, az oktatás- és a szociálpolitikákra, és az e területekhez tartozó intézkedések nagy része – a gazdasági növekedésre gyakorolt várható pozitív hatásuk miatt – a költségvetési kiigazítási pálya meghosszabbítását indokolja¹³. Építve a 2023 és 2024 között a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési, valamint a szociálpolitikák gazdasági hatásairól folytatott kiterjedt eszmecserekre¹⁴, a bizottságok várakozással tekintenek az elé, hogy a Bizottság konzultáljon velük egy külön erre a célra létrehozandó „tudásközpont” kialakításáról és megbízatásáról. Ez a kezdeményezés tovább segítheti annak közös megértését, hogy a foglalkoztatással, a készségekkel és az oktatással kapcsolatos, illetve szociális reformok és beruházások hogyan járulnak hozzá a társadalmi haladáshoz, valamint a fenntartható és inkluzív gazdasági növekedéshez.

¹² Lásd [a szociális beruházás hozzáadott értékéről, valamint az EPSCO Tanács előkészítő szerveinek az európai szemeszter irányításában betöltött szerepéről szóló véleményt](#) (8., 9. és 11. pont), amelyet a Tanács 2023 novemberében hagyott jóvá, valamint [a szociális jogok európai pillérével kapcsolatos jövőbeli uniós szakpolitikai prioritásokról szóló véleményt](#) (16. és 17. pont), amelyet a Tanács 2024 márciusában hagyott jóvá.

¹³ Lásd [a Foglalkoztatási Bizottság elnökének és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság elnökének az EPSCO Tanács minisztereihez intézett február 26-i levelét](#).

¹⁴ Ennek eredményeképpen jött létre [a szociális beruházás hozzáadott értékéről, valamint az EPSCO Tanács előkészítő szerveinek az európai szemeszter irányításában betöltött szerepéről szóló vélemény](#) (amelyet a Tanács 2023. november 28-án hagyott jóvá), [az EPSCO és az ECOFIN Tanács miniszterei által tartott irányadó vita](#) (2024. március 12-én), [a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési és a szociálpolitikáknak a reziliens gazdaságok tekintetében betöltött szerepéről szóló tanácsi következtetések](#) (amelyeket a Tanács 2024. június 20-án hagyott jóvá), valamint [a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési és a szociálpolitikai területeken végrehajtott reformok és beruházások gazdasági hatásainak értékeléséhez fűzött önkéntes irányadó elvek az uniós tagállamok számára](#) (amelyeket a Tanács 2024. június 20-án hagyott jóvá).

A szemeszter foglalkoztatási és szociális dimenziójával kapcsolatban a bizottságok a 2025. évi ciklus során megvitatták a foglalkoztatással, a készségekkel, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentésével kapcsolatos, 2030-ra kitűzött uniós és nemzeti célok felé eddig tett előrehaladást.¹⁵ Bár az EU jó úton halad afelé, hogy elérje azt a 2030-ra kitűzött kiemelt célt, hogy a népesség legalább 78 %-a foglalkoztatott legyen – hét tagállam már teljesítette a nemzeti céljait, a többség pedig jó úton halad –, az EMCO aggodalommal állapította meg, hogy a felnőttkori tanulásra vonatkozó uniós cél felé tett előrelépés korlátozott volt, és mindössze 10 tagállam csökkentette a nemzeti célok eléréséhez kapcsolódó hiányosságokat.¹⁶ Ugyanakkor az SPC elismerte, hogy a Covid19-világjárvány, valamint az energiaválság és az elmúlt években tapasztalt magas infláció miatt csak arra volt mód, hogy szerény mértékben csökkenjen a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma az EU-ban, és a tagállamoknak csak a fele tett előrelépést a nemzeti céljai felé, közel egyharmaduk esetében pedig romlott a helyzet. A bizottságok májusban üdvözölték annak lehetőségét, hogy részletesebben kifejtsek álláspontjukat a szociális jogok európai pillérére vonatkozó következő cselekvési terv tartalmáról, és kiegészítsék a 2024-ben készített, *a szociális jogok európai pillérével kapcsolatos jövőbeli uniós szakpolitikai prioritásokról szóló véleményükben*¹⁷ már kifejtett álláspontjukat.

¹⁵ A bizottságok 2022 júniusában benyújtották a Tanácsnak [a 2030-ra elérendő nemzeti célok meghatározásának folyamatáról szóló véleményt](#).

¹⁶ Ezzel összefüggésben az EMCO több tagja is a felnőttoktatási felmérés (AES) adatairól a munkaerő-felmérés (LFS) adataira való (a jelenlegi tervek szerinti) átállás megvalósíthatóságának további átgondolását, valamint a munkahelyi képzés fontolóra vételének lehetőségét szorgalmazta, tekintettel az eddig elért korlátozott előrehaladásra és az ilyen típusú képzések néhány ország esetében fennálló relevanciájára.

¹⁷ Lásd a 12. lábjegyzetet.

A felfelé irányuló társadalmi konvergenciát érintő kockázatok és kihívások azonosításának támogatása érdekében a Bizottság bevezette a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretet. A 2024-ben elvégzett kísérleti projekt vizsgálatát¹⁸ követően a bizottságok meglepéssel nyugtázták, hogy a Bizottság korábban tette közzé a második lépcsős elemzést, ami lehetővé tette a többoldalú felügyelet keretében végzett kapcsolódó vizsgálatok jobb előkészítését is. Az EMCO és az SPC tudomásul vette, hogy a keret megállapításait beépítették a 2025. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozó javaslatokba és az országjelentésekbe, ezáltal támogatva a felfelé irányuló társadalmi konvergencia előmozdítását célzó szakpolitikai intézkedések azonosítását. A bizottságok néhány tagja azonban ismételten hangot adott az azzal kapcsolatos kétségeinek, hogy a keret képes-e átfogóan megragadni a társadalmi konvergenciát fenyegető kockázatokat, különösen egyrészt bizonyos szociális mutatók időszerűsége okán, másrészt amiatt, hogy egyes releváns szakpolitikai területek nem szerepelnek a szociális eredménytáblán, és további párbeszédet sürgetett annak érdekében, hogy biztosítsák annak a folyamatnak az átláthatóságát, amelynek eredményeként a Bizottság azonosítja azokat az országokat, amelyek esetében a társadalmi konvergenciát fenyegető kockázat áll fenn. A bizottságok készek együttműködni a Bizottsággal az elemzés és a folyamat javítását célzó kiigazítások elvégzése érdekében.

A bevett gyakorlatnak megfelelően az EMCO és az SPC továbbá átfogó megbeszéléseket folytatott az uniós szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetek képviselőivel az őszi és a tavaszi csomagban meghatározott szakpolitikai prioritásokról. Ezen eszmecserékből olyan konstruktív és érdemi párbeszéd alakult ki, amelynek eredményeit e vélemény elkészítése során is figyelembe vettük. A bizottságok újólág megerősítik, hogy a gazdaság-, foglalkoztatás- és szociálpolitikai koordináció és a végrehajtás sikere szempontjából kulcsfontosságú, hogy a szociális partnerek, a civil társadalom képviselői és az egyéb érdekelt felek részt vegyenek az európai szemeszter és a nemzeti döntéshozatali ciklus valamennyi szakaszában folytatott munkában. Ezzel összefüggésben 2025 első felében az EMCO és az SPC fokozottan bevonta a tevékenységeibe a szociális partnereket és a civil társadalmi szervezeteket annak érdekében, hogy előmozdítsa részvételüket a kihívások azonosítása és a releváns szakpolitikai válaszok megfogalmazása terén.¹⁹

¹⁸ Lásd [a társadalmi konvergenciával kapcsolatos, az európai szemeszter 2024. évi ciklusában kísérleti jelleggel bevezetett keretről készített értékelést](#), amelyet az EPSCO Tanács a 2024. december 2-i ülésén megvitatott.

¹⁹ Az európai szemeszter 2025. évi ciklusa során háromoldalú ülésekre került sor, egyrészt az EMCO szakpolitikai elemző csoportjában (PAG) március 11-én – valamennyi tagállam nemzeti szociális partnereinek bevonásával –, másrészt az SPC-ben április 11-én (a civil társadalom bevonásával is) annak érdekében, hogy megvitassák [a munkaerő- és szakemberhiányról szóló cselekvési terv](#) végrehajtását, amelyet a Bizottság 2024 márciusában tett közzé.

Emellett márciusban sor került az EMCO és az Oktatási Bizottság (EDUC) tagjainak együttes ülésére azt követően, hogy az Európai Bizottság közzétette a készségek unióját. A

véleménycsere során a tagállamok hangsúlyozták a kezdeményezés, valamint az oktatásba és a készségekbe történő további beruházások fontosságát, és megvitatták ennek különböző vonatkozásait.

Végezetül, a bizottságok felszólítják a Bizottságot, hogy – a Tanács jövőbeli elnökségeivel szoros együttműködésben – 2026-tól kezdődően határozzon meg megfelelő és kiszámítható ütemtervet a tavaszi csomag közzétételére vonatkozóan. Az ez évi ciklus során az EMCO és az SPC elégedetlenségének adott hangot a tavaszi csomag június 4-i kései közzététele miatt, ami veszélyezteti, hogy az EPSCO Tanács előkészítő szerveit a Szerződések alapján bevonják az új országspecifikus ajánlások elkészítésébe és jóváhagyásába. A késedelem rendkívüli kiigazításokat tett szükségessé mind a bizottságok, mind a Tanács szintjén, beleértve az EPSCO Tanács eredetileg június 12-re tervezett ülésének (június 19-re történő) elhalasztását, valamint a bizottságokon belüli különös intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az EPSCO Tanács miniszterei legalább az új országspecifikus ajánlások foglalkoztatási és szociálpolitikai vonatkozásait jóváhagyhassák. Mindazonáltal a bevett gyakorlattal ellentétben az EPSCO Tanács miniszterei nem tudták jóváhagyni az EPSCO Tanács és az ECOFIN Tanács megosztott hatáskörébe tartozó országspecifikus ajánlásokat, amelyeket közvetlenül az ECOFIN Tanács fog elfogadni a július 8-ra tervezett ülésén. Ezen túlmenően az országspecifikus ajánlások foglalkoztatási, készségekkel kapcsolatos és szociálpolitikai vonatkozásainak vizsgálatára rendelkezésre álló szűkös időkeret azzal a veszéllyel jár, hogy aláássa a szemeszter folyamatának hitelességét, és negatívan befolyásolja mind a felelősségvállalást, mind a végleges ajánlások minőségét, mivel a valódi többoldalú megbeszélésekre korlátozott idő áll rendelkezésre.

2. szakasz

A 2025. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozó bizottsági javaslatok értékelése

A 2025. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozó javaslatok elmozdulást jelentettek a 2022-ben kialakított, a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek átfogó jellegéhez kapcsolódó „takarékos” megközelítéstől az átfogóbb ajánlások felé. A szemeszter ciklusának

középpontjában a tavalyi évhez hasonlóan az állt, hogy a fenntartható és inkluzív gazdasági növekedést és a termelékenységi potenciált gátló szűk keresztmetszetek kezelése révén elő lehessen mozdítani az Unión belüli versenyképességet és jólétet. Az EPSCO Tanács előkészítő szerveinek hatáskörében ez számos olyan országspecifikus ajánlásra irányuló javaslatban nyilvánult meg, amelyek a munkaerőhiány és a készséghiány, valamint a strukturális munkaerőhiány kezelésére, az oktatási és képzési rendszerek megerősítésére, a munkaerőpiaci integráció előmozdítására, valamint a hatékony aktív munkaerőpiaci szakpolitikákra, a munkát terhelő adók és a szociális ellátórendszerek tekintetében a munkavállalás ellen ható tényezők csökkentésére, továbbá a szociális védelmi és társadalmi befogadási rendszerek megerősítésére vonatkoznak. Emellett olyan megközelítést eredményezett, amelyben a fő hangsúly a versenyképesség javításán van, fenntartva ugyanakkor az Unió szociális dimenzióját annak biztosítása érdekében, hogy senki se maradjon le.

A foglalkoztatás további ösztönzése érdekében a tagállamok számára javasolt, hogy erősítsék tovább aktív munkaerőpiaci politikáikat, többek között a munkaerőpiacon alulreprezentált személyekre irányuló célzott intézkedések és az adókedvezmény-rendszerek reformja révén. A Bizottság elemzése hangsúlyozza, hogy javítani kell a munkahelyek minőségét és jobb munkafeltételeket kell biztosítani, amiben a szociális párbeszédnek és a kollektív tárgyalásoknak kulcsfontosságú szerepet kell játszaniuk, összhangban a nemzeti jogszabályokkal és/vagy gyakorlatokkal. Amint azt nemrégiben a *Foglalkoztatási Bizottság* is kiemelte *a munkahelyminőség dimenzióiról szóló véleményében*, ez elengedhetetlen a munkaerőpiaci részvétel akadályainak felszámolásához, valamint hozzájárul Európa vonzerejéhez és versenyképességéhez.²⁰

²⁰ Lásd az EPSCO Tanács június 19-i ülésére készített, [a munkahelyminőség dimenzióiról szóló véleményt](#).

Az új ajánlásokban megfelelően nagy hangsúly került az oktatásra és a készségfejlesztésre mint a versenyképes és virágzó Európa fő mozgatórugóira, és az összes tagállam kapott ez irányú ajánlásokat. Ezt indokolják azok a közelmúltbeli tendenciák is, amelyek rávilágítanak arra, hogy romlik az alapkészségek terén elért teljesítmény, valamint lassú az előrehaladás a felnőttkori tanulásban való részvétel növelése terén. Ezzel összefüggésben a tagállamok számára javasolt, hogy bővítsék az egész életen át tartó tanulásra nyíló lehetőségeket, javítsák a készségek elismerését, jobban hangolják össze a tanterveket és a tanítási módszereket a munkaerőpiaci igényekkel, és általánosságban javítsák az oktatás és képzés minőségét és inkluzivitását. Ennek megfelelően az országspecifikus ajánlásokra vonatkozó több javaslat összponosít arra, hogy a hátrányos helyzetű tanulók számára célzottabb oktatási támogatást kell nyújtani, továbbá meg kell erősíteni az inkluzív oktatást és képzést, míg az oktatási és készségfejlesztési politikák keretében figyelembe kell venni, hogy – különösen az innovációhoz, valamint a zöld és digitális átálláshoz kapcsolódó stratégiai ágazatokban – egyre nagyobb igény mutatkozik a magasabb szintű és a STEM-készségek iránt, és továbbra is kezelni kell a jelenlegi és a jövőben várható munkaerő- és szakemberhiányt, valamint strukturális munkaerőhiányt.

A társadalmi befogadás és a szociális védelem, különösen a nyugdíjak, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás területén a 2025. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozó javaslatokban megfelelő figyelmet kaptak mind a megfelelőségi, mind a költségvetési fenntarthatósággal kapcsolatos megfontolások. A tagállamok számára ajánlott, hogy megreformálják nyugdíjrendszereiket – a munkával töltött életszakasz meghosszabbítására irányuló intézkedésekkel kiegészítve –, valamint hogy növeljék az egyéb szociális védelmi és a társadalmi befogadáshoz kapcsolódó ellátások hatékonyságát és eredményességét. Ezzel egy időben bővíteniük kell az alapvető és a szociális szolgáltatásokhoz – többek között az egészségügyi ellátáshoz és a tartós ápolás-gondozáshoz – való hozzáférést, figyelembe véve a területi egyenlőtlenségeket is. Tekintettel a demográfiai változásokra és az azokhoz kapcsolódóan az egészségügyi ellátás, valamint a tartós ápolás-gondozás iránt jelentkező növekvő keresletre, alapvető fontosságú az áttérés a megelőző jellegű, közösségi alapú megközelítésekre. A szegénységet és különösen a gyermekszegénységet illetően a tagállamok számára ajánlott, hogy fellépjenek e kihívások kezelése érdekében, többek között azáltal is, hogy javítják a szociális transzferek és a szociális segítségnyújtás hatékonyságát, az azok általi lefedettséget és azok megfelelőségét, biztosítva ugyanakkor azok költségvetési fenntarthatóságát. Az országspecifikus ajánlásokra vonatkozó javaslatok adott esetben hangsúlyozták a lakhatás megfizethetőségével kapcsolatos azon fejleményeket is, amelyek veszélyeztethetik az életszínvonalat.

Bár a 2025. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozó javaslatok véglegesítése ad hoc intézkedéseket igényelt, az EMCO és az SPC biztosította a Gazdaságpolitikai Bizottsággal és a póttagjai összetételében ülésező Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal való együttműködést annak érdekében, hogy lehetőség nyíljon számos horizontális jellegű szakpolitikai kérdés hatékony vizsgálatára. A bevett gyakorlatnak megfelelően az oktatáshoz, a képzéshez és a készségfejlesztéshez kapcsolódó országspecifikus ajánlások megvitatására az EMCO keretében került sor az Oktatási Bizottság tagjainak részvételével. Az egészségüggyel kapcsolatos országspecifikus ajánlások megvitatására az SPC keretében került sor, amelynek tagjai felkérést kaptak arra, hogy nemzeti szinten működjenek együtt az érintett szakértőkkel.

3. szakasz

A 2024. évi országspecifikus ajánlások végrehajtásával és az Unión belüli társadalmi konvergencia helyzetével kapcsolatos főbb megállapítások

A többoldalú felügyelet az EMCO és az SPC egyik alapvető feladata az európai szemeszter keretében.²¹ Magában foglalja többek között²² a Tanács által a szemeszter előző ciklusában kiadott országspecifikus ajánlások nyomán kezdeményezett reformok, beruházások és szélesebb körű szakpolitikai intézkedések alapos értékelését. A többoldalú felügyeleti tevékenységek így nagyon fontos szerepet játszanak a tagállamok szakpolitikai intézkedéseinek támogatásában azáltal, hogy a Tanács tájékoztatása céljából lehetővé teszik a szakpolitikai ismeretek és a bevált gyakorlatok cseréjét, valamint elősegítik az országspecifikus kihívások közös értelmezését.

²¹ Az EMCO esetében e tevékenység jogalapja az EUMSZ 148. és 150. cikke, az SPC esetében pedig az EUMSZ 160. cikke. Az új, [\(EU\) 2024/1263 rendelet](#) megerősíti, hogy az EMCO és az SPC azon releváns bizottságok közé tartozik, amelyeket – hatásköreiknek megfelelően – be kell vonni az európai szemeszter folyamatába. A bizottságokat létrehozó két tanácsi határozat (az EMCO esetében a 2000/98/EK határozatot hatályon kívül helyező [\(EU\) 2015/772](#) határozat; az SPC esetében pedig a 2004/689/EK határozatot hatályon kívül helyező [\(EU\) 2015/773](#) határozat) szintén tartalmazza azt a megbízást, hogy a bizottságok a saját területükön járuljanak hozzá az európai szemeszter valamennyi aspektusához.

²² Az EMCO-ban a többoldalú felügyeleti tevékenységek magukban foglalják az EPSCO Tanács hatáskörébe tartozó és valamennyi tagállamnak címzett egyes tanácsi ajánlások végrehajtásának célzott felülvizsgálatát is. Az SPC-ben a vonatkozó tanácsi ajánlások követő intézkedéseinek meghozatala érdekében részletes tematikus megbeszélésekre vagy közös jelentések előterjesztésére kerül sor.

2025-ben mindkét bizottság értékelte a vonatkozó 2024. évi országspecifikus ajánlások végrehajtását, és a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret szerinti új országspecifikus elemzésekkel összefüggésben megvitatták a Bizottság társadalmi konvergenciára vonatkozó második lépcsős országelemzéseit is, és következtetéseket fogalmaztak meg azok nyomán.

Valamennyi országspecifikus vizsgálat esetében először a legutóbb hozott intézkedésekről szóló tagállami jelentések alapján készült értékelés, majd ezen intézkedések egyéb tagállamok, illetve a Bizottság általi értékelése következett. Az országspecifikus következtetéseket a bizottságok kölcsönösen elfogadták, és azok e vélemény mellékletét képezik.

3.1. Az EMCO és az SPC horizontális megállapításai a felfelé irányuló társadalmi konvergenciáról

Az EMCO és az SPC 2025. május 13-án több „társadalmi konvergenciára irányuló felülvizsgálatot” végzett a Bizottság által a társadalmi konvergenciával kapcsolatos kerettel összhangban készített, a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát vizsgáló elemzés alapján.

Ez az országspecifikus elemzés hozzájárul a foglalkoztatásnak, a készségeknek és a szociálpolitikai fejleményeknek az európai szemeszter keretében való, az EUMSZ 148. cikkével összhangban történő nyomon követéséhez. Emellett támogatja a szociális jogok európai pillére elveinek nemzeti végrehajtását, valamint a foglalkoztatás, a készségek és a szegénység csökkentése vonatkozásában 2030-ra kitűzött uniós kiemelt, illetve nemzeti célok elérését, megfelelően tiszteletben tartva a vonatkozó hatásköröket, továbbá a szubszidiaritás és az arányosság elvét. A felülvizsgálatok keretében az EMCO és az SPC megvizsgálta egyrészt a felfelé irányuló társadalmi konvergencia tekintetében az azon tagállamokban jelentkező kockázatokat és kihívásokat, amelyeket illetően a Bizottság a társadalmi konvergenciával kapcsolatos, április 11-én közzétett második lépcsős országelemzés²³ keretében elemzést végzett, másrészt adott esetben az ezen tagállamok számára kiadott 2024. évi országspecifikus ajánlások végrehajtását.

²³ Lásd [a Bizottság által a társadalmi konvergenciával kapcsolatos kerettel összhangban a társadalmi konvergenciáról készített második lépcsős országelemzést](#).

- Az erős és reziliens munkaerőpiacokkal összefüggésben a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret 2025. évi második lépcsős elemzése rávilágított, hogy **kihívások állnak fenn különösen a szociális védelem és a társadalmi befogadás területén** bizonyos romló tendenciák miatt, valamint az oktatás és a készségek területén is. Ugyanakkor továbbra is tapasztalhatók munkaerőpiaci kihívások is, különösen a bizonyos csoportok (nők, fiatalok, fogyatékkal élő személyek, harmadik országbeli állampolgárok) részvétele és foglalkoztatási rátája tekintetében fennálló különbségekkel, továbbá a jelentős készség- és munkaerőhiánnyal, valamint az egyes tagállamokat érintő regionális különbségekkel összefüggésben. Összességében a valamely kiszolgáltatott népességcsoportokhoz tartozás még mindig túl gyakran jelzi határozottan előre az oktatási és munkaerőpiaci eredményeket.
- Egyes tagállamok kihívásokkal néznek szembe ahhoz kapcsolódóan, hogy – különösen bizonyos csoportok esetében – tartósan **magas a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázata**, nehézségek adódnak az olyan hatékony szociális védelmi rendszerek létrehozása terén, amelyek révén hathatósan kezelhető a szegénység kockázata, és magasak a jövedelmi egyenlőtlenségek, különösen az elmúlt években tapasztalt magas infláció miatt, amely elkerülhetetlen módon nagyobb hatást gyakorolt az alacsony jövedelmű és az aktív kereső nélküli háztartásokra. Általában továbbra is magasak a gyermekszegénységi ráták is, így az európai gyermekgarancia teljes körű végrehajtása elengedhetetlen. Más tagállamokban továbbra is kihívást jelent a megfizethető egészségügyi ellátáshoz és tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, ami a népesség elöregedése miatt különösen döntő jelentőséggel bír. Számos tagállamban továbbra is prioritást kell élveznie a magas színvonalú aktív befogadási intézkedésekhez való hozzáférés biztosításának – amelyet integrálni kell az alapvető és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésbe –, többek között azzal a céllal, hogy csökkenjenek a lakosság egyes csoportjai és az egyes régiók közötti egyenlőtlenségek, és erősödjön a társadalmi kohézió. Az elmúlt években több reform és beruházás került tervbe vagy végrehajtásra, különösen a munkaerőpiaci aktivizálásnak és a szociális ellátások, valamint a nyugdíjak megfelelőségének a fokozása, továbbá a megfizethető egészségügyi ellátáshoz és tartós ápolási-gondozási rendszerekhez való hozzáférés bővítése céljával. Ebben az összefüggésben továbbra is rendkívül nagy jelentőséggel bírnak a megfelelő finanszírozás, valamint a szociális védelmi és szociális biztonsági rendszerek fenntarthatósága közötti lehetséges kompromisszumok, ami rávilágít az adó- és szociális ellátórendszerek hatékony és eredményes kialakításának szükségességére.

- **A felnőttek képzésben való részvétele** továbbra is alacsony, és jóval elmarad a 2030-ra kitűzött uniós céloktól – és sok esetben a nemzeti céloktól is. Sürgősnek tűnik azon erőfeszítések folytatása, amelyek az oktatási és képzési rendszerek minőségének és méltányosságának javítását, valamint az alapkészségek megerősítését célozzák, mégpedig többek között annak érdekében, hogy sikerüljön kiküszöbölni az oktatási eredmények és a készségszintek terén jelentkező, a társadalmi-gazdasági feltételekhez kapcsolódó tartós különbségeket. Ebben az összefüggésben továbbra is az alacsony készségekkel rendelkező személyek esetében a legkevésbé valószínű a képzési tevékenységekben való részvétel, illetve annak nyomán a zöld és digitális átállás előnyeinek kiaknázhatósága. Továbbra is kihívást jelent a korai iskolaelhagyás kezelése, és e tekintetben csak minimális előrelépés figyelhető meg. Továbbra is létfontosságú a jól megtervezett és célzottabb **aktív munkaerőpiaci szakpolitikák** – más támogató szolgáltatásokkal kombinálva történő – megvalósítására irányuló kapacitás arra irányuló növelése, hogy segítsék a munkaképes korúakat, és felvértezzék őket a munkaerőpiacra való belépéshez, a munkaerőpiacon maradáshoz és az előrehaladáshoz szükséges készségekkel, többek között a zöld és digitális átállás fényében.
- Nyilvánvaló, hogy a tagállamok elkötelezettek az oktatás és a készségek terén jelentkező konkrét kihívások kezelése iránt, és hogy számos olyan reform és futó program végrehajtása folyamatban van – például az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében –, amely az alap- és digitális készségek szintjének növelésére, valamint a szakoktatás és -képzés, valamint a felsőoktatási rendszerek reformjára irányul. Hasonlóképpen, intézkedéseket vezetnek be a NEET-fiatalok és a fogyatékkal élő személyek munkaerőpiaci integrációjának megerősítésére, többek között az ifjúsági garancia folyamatos végrehajtása, valamint a munkáltatóknak szóló ösztönzők és tájékoztató kampányok révén. Számos ilyen intézkedés azonban a végrehajtás korai szakaszában van, és az eredmények még nem tárgyasultak. A felülvizsgálatok arra is rávilágítottak, hogy a **szakpolitikák hatékonyságának értékelése** és a szükséges kiigazítások azonosítása érdekében továbbra is fontos a megbízható nyomonkövetési eszközök használata és a hatásvizsgálatok végzése többek, a végrehajtás során is.

3.2. Az EMCO horizontális megállapításai

A Foglalkoztatási Bizottság március 19-én elvégezte az oktatásra és a készségekre irányuló éves vizsgálatát, amelynek célja a vonatkozó országspecifikus ajánlások végrehajtása terén elért eredmények értékelése, valamint a foglalkoztatási teljesítményfigyelőben és a szociális eredménytáblában azonosított, újonnan felmerülő kihívások kezelése volt. Tematikus megbeszélésre került sor a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentés fő megállapításai alapján. Emellett március 18-án a Foglalkoztatási Bizottság és az Oktatási Bizottság együttes ülést tartott, hogy véleménycserét folytassanak a készségek uniójáról szóló bizottsági közleményről, a STEM (a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika) oktatási stratégiai tervről, illetve az alapkészségekre vonatkozó cselekvési tervről, valamint hogy megvitassák a mesterséges intelligencia oktatási és képzési rendszerekben való alkalmazásáról szóló esettanulmányokat.

- **A munkaerő- és szakemberhiány** 2024-ben kismértékben csökkent az uniós országokban, de továbbra is magas, különösen a zöld és digitális átállás egyes olyan kulcsfontosságú ágazataiban, mint a STEM-ágazatok, valamint a népesség elöregedése által leginkább érintett ágazatokban, például az ápolási-gondozási ágazatban. A gazdaság lelassulásával, ugyanakkor erős munkaerőpiacokkal jellemezhető helyzetben a tartós munkaerő- és szakemberhiány egyértelműen jelzi, hogy a strukturális munkaerőhiány hatással van az uniós munkaerőpiacokra.
- Az EU messze van attól, hogy elérje **a felnőttkori tanulásra vonatkozó 2030-as célt**, eddig mindössze három tagállam teljesítette nemzeti célkitűzéseit, és ennél sokkal több tagállam van lemaradásban. Ezért jelentős és gyorsított erőfeszítésekre van szükség a cél 2030-ig történő eléréséhez. A szakpolitikáknak különösen arra kell irányulniuk, hogy javítsák a felnőttkori tanulásban való részvételt a munkaerőpiacon kívül esők, az alacsony és közepes iskolai végzettséggel rendelkezők, valamint az 55 év felettiek számára, akik jelenleg kevésbé vesznek részt képzésben.
- Uniós szinten korlátozott előrelépés történt a **digitális készségek** terén: 2023-ban a 16–74 éves európai polgárok valamivel több mint fele rendelkezett legalább alapvető digitális készségekkel. Ugyanakkor jelentős különbségek figyelhetők meg a tagállamok között, és a digitális készségek terén való jártasság aggasztóan csökkent a fiatalok körében.

- Az elmúlt évtizedben nőtt a **kisgyermekkorai nevelési és gondozási intézményekbe** való beiratkozás, és hét tagállam elérte a 2030-ra kitűzött célt. Ugyanakkor továbbra is jelentős különbségek vannak az uniós országok, illetve a társadalmi-demográfiai csoportok között, és jellemző, hogy a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkezők és a távoli területeken élők különösen hátrányosan érintettek.
- Az **alapkészségek** aggasztóan romlanak, és a legtöbb tagállamban növekszik az olvasás, a matematika és a természettudományok terén alulteljesítők aránya. Továbbra is a hátrányos társadalmi-gazdasági háttér esetén prognosztizálható az alulteljesítés, az említett háttérű, illetve az előnyös helyzetű diákok közötti szakadék pedig egyre mélyül. Az oktatás minőségét veszélyezteti a tartós tanárhány, amely még súlyosabb a STEM területén és a hátrányos helyzetű iskolákban.
- Másrészt az EU jó úton halad a **felsőfokú végzettségre vonatkozó cél** elérése felé, ugyanakkor továbbra is problémát jelent a felsőoktatás munkaerőpiaci relevanciájának a számos területen tapasztalható szakemberhiány kezelését és a nemek közötti különbségek kiküszöbölését célzó javítása. Ez különösen fontos a STEM területén, ahol a lányok továbbra is alulreprezentáltak. Ezzel összefüggésben a tagállamok továbbra is magas szintű elkötelezettségről tesznek tanúbizonyságot azon kihívások kezelése terén, amelyekkel az oktatási eredmények és a méltányosság javításával, a tantervek munkaerőpiaci igényekkel való jobb összehangolásával, a munkaerő készségeinek fejlesztésével és a felnőttek tanulási részvétele növelésével kapcsolatban szembesülnek. Több tagállam indított el jelentős reformokat, ideértve a tantervek korszerűsítését és a tanári szakma megerősítését, ám ezek hatása még nem látható.
- Olyan átfogó intézkedésekre is sor kerül, amelyek célja a **továbbképzési és átképzési programok rendelkezésre állásának további bővítése, az álláskeresőknak nyújtott célzott támogatás fokozása, valamint a szakképzési tanterveknek a munkaerőpiaci igényekhez való hozzáigazítása**. Ugyanakkor sok esetben fokozni kell ezeket az erőfeszítéseket, és meg kell erősíteni a munkavállalói mobilitás előmozdítására, a képzett harmadik országbeli állampolgárok vonzására, az alapvető és digitális készségek romlásának megfékezésére, valamint adott esetben a növekvő tanárhány kiküszöbölésére irányuló szakpolitikákat.

- Az az erős ok-okozati összefüggés, amely a társadalmi-gazdasági háttér, illetve az alacsony oktatási eredmények, a képzési és tanulási tevékenységekben való csökkentett részvétel, valamint a gyenge munkaerőpiaci kilátások között figyelhető meg, szükségessé teszi, hogy az EU és a tagállamok fokozott erőfeszítéseket tegyenek annak érdekében, hogy fiatal kortól kezdve mindenki számára biztosítsák a **minőségi oktatáshoz és képzéshez való hozzáférést**.
- A tagállamok előtt álló kihívások kezelése érdekében végrehajtott intézkedések **mélyreható hatásvizsgálata** kulcsfontosságú ahhoz, hogy a legsikeresebb intézkedéseket folytatni lehessen az ESZA+ és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) lejáratí idején túl is, amely eszközök jelenleg ezen intézkedések túlnyomó többségét finanszírozzák.

Az EMCO április 2–3-án megtartotta az aktív munkaerőpiaci szakpolitikákról, a munkát terhelő adóról és a munkaerőpiaci szegmentációról szóló éves vizsgálatát, amelynek célja a vonatkozó országspecifikus ajánlások végrehajtása terén elért eredmények értékelése, valamint a foglalkoztatási teljesítményfigyelőben és a szociális eredménytáblában azonosított, újonnan felmerülő kihívások kezelése volt. Az országspecifikus vizsgálatok mellett tematikus megbeszélésre került sor a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentés fő megállapításai alapján. Az állami foglalkoztatási szolgálatok hálózatának elnökhelyettese is meghívást kapott, hogy naprakész tájékoztatást nyújtson a Foglalkoztatási Bizottságnak a tagállami állami foglalkoztatási szolgálatok tevékenységeiről.

- Bár a munkaerőpiac 2024-ben is erős maradt, még mindig van lehetőség a **hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozók foglalkoztatási potenciáljának** felszabadítására, akik továbbra is kihívásokkal szembesülnek a munkaerőpiaci belépés és a foglalkoztatásban maradás terén. Ez különösen fontos a még mindig magas szintű munkaerőhiány kezelése, valamint hosszabb távon a munkaképes korú népesség – demográfiai tendenciákból fakadó – csökkenésének ellensúlyozása szempontjából.
- Bár a tagállamok fokozzák az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák célzottabbá tételére irányuló erőfeszítéseiket, többek között foglalkoztatási támogatásokkal, valamint az állami foglalkoztatási szolgálatok kapacitásának és szolgáltatásnyújtásának megerősítése révén, **az aktív munkaerőpiaci intézkedésekre fordított kiadások** egyes országokban továbbra is alacsonyak.
- A **nemek közötti különbségek** is megfigyelhetők, mivel a nők kisebb valószínűséggel vesznek részt az aktivizálási intézkedésekben. Fokozott erőfeszítésekre van szükség az aktív munkaerőpiaci intézkedések hatókörének kiterjesztéséhez, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők és a hátrányos helyzetű csoportok esetében.

- A nem önként vállalt ideiglenes és részmunkaidős foglalkoztatás, a be nem jelentett munkavégzés, a színlelt önfoglalkoztatás és az új munkavégzési formák továbbra is hozzájárulnak a **munkaerőpiaci szegmentációhoz**, ami hatással van a szociális védelemhez, a szakmai előmenetelhez és a készségfejlesztési lehetőségekhez való hozzáférés hiányosságaira.
- Bár az **ideiglenes foglalkoztatás aránya** 2024-ben csökkent, számos tagállamban továbbra is aggodalomra ad okot, hogy a határozatlan idejű szerződésekre való áttérés aránya alacsony, a nem önként vállalt határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavállalók aránya pedig magas.
- Pozitív fejlemény, hogy a **nem önként vállalt részmunkaidős foglalkoztatás** szinte valamennyi uniós országban **csökkent**. Mindazonáltal egyes tagállamokban ez még mindig a csökkentett munkaidőben dolgozó emberek több mint 40%-át érinti, különösen a nőket.
- Az intézményi tényezők problémájának megoldására irányuló széles körű elkötelezettség – többek között az **adózásra és a foglalkoztatásvédelemre vonatkozó jogszabályok** – figyelhető meg, amelyek tényezők gyakran vezetnek a munkaerőpiac szegmentációhoz, és ösztönzik a határozatlan idejű szerződésekre való áttérést. Intézkedések vannak folyamatban a munkavégzés új formáinak, például a hibrid munkavégzésnek és a távoli helyről történő munkavégzésnek a jogszabályokba való beépítése érdekében is.
- Sok tagállamban továbbra is jelentős előrelépésre van szükség a **munkát terhelő adóztatás más adóalapok felé történő elmozdítása terén**, valamint az adó- és szociális ellátórendszerek kialakításának felülvizsgálata tekintetében, hogy növelni lehessen a munkaerőpiaci részvételt és ösztönözni lehessen a munkaidő meghosszabbítását.
- Számos olyan európai országban kell még javítani **az adó- és szociális ellátórendszer kialakítását**, amelyekben az inaktív személyek, a munkanélküliek, az alacsony keresetűek és a második keresők továbbra is jelentős mértékben hátráltatják a munkavállalást. Ez a nem megfelelő kialakítás az egyik olyan tényezője a nemek közötti munkaerőpiaci egyenlőtlenségeknek is, amely erősen befolyásolja a háztartásokon belüli munkavállalási döntéseket, különösen a második keresők esetében.
- Emellett – mivel a **gondozási feladatok** gyakran aránytalan mértékben hárulnak a nőkre –, a nemek közötti foglalkoztatási különbségeket számos országban az okozza, hogy nem állnak rendelkezésre megfelelő koragyermekkorai nevelési, illetve tartós ápolási-gondozási szolgáltatások.

3.3. A szociális védelemmel foglalkozó bizottság horizontális megállapításai

A szemeszter 2025. évi ciklusa során a bizottság április 10–11-én 11 felülvizsgálatot végzett az országspecifikus ajánlásokra vonatkozóan a hatáskörébe tartozó szakpolitikai területeken, és ennek keretében azokkal a konkrét kihívásokkal foglalkozott, amelyek a nyugdíjak, az egészségügy, a tartós ápolás-gondozás, a szociális védelem és a társadalmi befogadás tekintetében jelentkeznek. Minden országspecifikus vizsgálat a legutóbb hozott intézkedésekről szóló tagállami jelentések, illetve ezen intézkedéseknek a más tagállamok és a Bizottság általi értékelése alapján zajlott. Az országspecifikus vizsgálatokat a többoldalú felügyeleti gyakorlat különböző horizontális elemei egészítették ki, építve a szociális védelemmel foglalkozó bizottság ülésein szervezett megfelelő tematikus megbeszélések eredményeire. Ezzel összefüggésben a szociális védelemmel foglalkozó bizottság a márciusi ülésén a nyugdíjpolitikával kapcsolatban mélyreható tematikus megbeszélést tartott „az idősök gazdasági tevékenységét támogató politikák integrációja” témában. A bizottság áprilisi ülésén háromoldalú megbeszélésre került sor az EU-n belüli munkaerő- és szakemberhiány kezelését célzó 2024. évi cselekvési terv végrehajtásának felülvizsgálata céljából. A megbeszélés két területre összpontosított: a szociális védelem és a társadalmi befogadás témájára, illetve a tartós ápolás-gondozás és az egészségügyi ellátás terén fennálló kihívások témájára. Ennek keretében az ülés résztvevői véleményt cseréltek azokról a szakpolitikai intézkedésekről, amelyek célja az alulreprézantált csoportok aktivizálásának előmozdítása, valamint a tartós ápolás-gondozási és az egészségügyi ágazatban tapasztalható munkaerőhiány kezelése. A horizontális megállapítások az országspecifikus vizsgálatok munkaértekezleteinek megállapításain, és az említett tematikus megbeszélések következtetésein alapulnak.

A megbeszélések során kirajzolódott, hogy a tagállamok milyen szakpolitikai válaszokat alkalmaztak az aktív idősor tekintetében. E válaszok közé tartoztak az alábbiak:

- **Ösztönzők a munkával töltött életszakasz meghosszabbítására/a nyugdíjba vonulás elhalasztására irányuló ösztönzők javítása, mégpedig jobb növekedési ráták + kiegészítő prémiumok révén/a törvényes nyugdíjkorhatáron túl a munkaerőpiacon maradó idősebb munkavállalók számára nyújtott nyugdíjellátások révén.**

- **Rugalmas lehetőségek a nyugdíjazás tekintetében:** a munkaviszonyból származó jövedelem nyugellátásokkal való kombinálásának lehetősége, a nyugdíjba vonulást megelőző években a munkaórák fokozatos csökkentése vagy részmunkaidős foglalkoztatásba való átmenet révén annak megkönnyítése, hogy fokozatos lépések vezessenek a teljes nyugdíjazásig.
- **Küigazított küszöbértékek,** amelyek alatt a kiegészítő jövedelem nem befolyásolja a nyugdíjkifizetéseket, így felszámolhatók az akadályok a munkából származó jövedelem és a nyugdíjak kombinálása előtt; jelenleg ettől sokakat eltántorít a kiegészítő jövedelem teljes körű megadóztatása vagy a társadalombiztosítási járulékok teljes körű megfizetésének kötelezettsége.
- Az aktív munkaerőpiaci politikák keretében támogatás **a munkaerőpiacon szükséges képzések és képesítések** megszerzéséhez a munkanélkülivé vált és elbocsátások által fenyegetett idősebb munkavállalók számára, valamint az egész életen át tartó rendszeres továbbképzés részeként.
- **Bértámogatások és támogatott foglalkoztatás,** amelyek előmozdítják az idősebb munkavállalók visszailleszkedését, valamint a munkába való visszatérést elősegítő programok, amelyek csökkentik annak a kockázatát, hogy egészségügyi problémák okozta hosszú hiányzás miatt a munkavállalók idő előtt kilépjenek a munkaerő-piacról.
- **Fenntartható munkahelyi gyakorlatok,** amelyek kezelik az idősebb munkavállalók munkaerőpiaci részvételét gátló akadályokat több területen: munkahelyi facilitátorok, digitális készségek/digitális technológiák használata, hibrid és távmunka, HR-gyakorlatok és intelligens kormenedzsment, az életkoron alapuló megkülönböztetés kezelésére és az idősebb munkavállalókkal szembeni méltányos bánásmód előmozdítására irányuló célzott intézkedések mellett.
- **Szociális párbeszéd és kollektív tárgyalások,** amelyek a jogi minimumokon túl erősítik az idősebb munkavállalók jogait, ideértve az elbocsátással szembeni védelmet, a munkahelyi biztonság előmozdítását, valamint a fizikai és pszichoszociális kockázatok csökkentését, további éves szabadságnapok biztosítását, a szolgálati idő alapján járó fizetést és a gondozói szabadsághoz való további jogokat.

Az aktív idősödésről szóló megbeszélések nyomán a felek általánosságban az alábbi következtetésekre jutottak:

- Mind az egyéni döntések, mind a hatékony szakpolitikai intézkedések szempontjából alapvetően fontos, hogy **megváltozzon a narratíva és a gondolkodásmód** a népesség elöregedésével kapcsolatban. Az idősök a jó egészségi állapotukra és magasabb várható élettartamukra tekintettel inkább értékes hozzájárulást, mintsem társadalmi terhet jelentenek.
- A gondolkodásmódot meg kell változtatni **mind az egyéni döntések szintjén, mind pedig a hatékony szakpolitikai intézkedések** tekintetében. Ami az egyéni szintet illeti, fokozni kell az idősök öntudatosságát és önismeretét a képességeikkel kapcsolatban, mégpedig olyan testre szabott továbbképzési és átképzési politikák révén, amelyek segítik az idősök változó munkaerőpiachoz és digitális környezethez való jobb alkalmazkodását.
- Ami a különösen hangsúlyos **egészségügyi kihívásokat** illeti, a munkaképtelenség megelőzése és a munkahelyek átalakítása mellett alapvetően fontosak azok a szakpolitikai intézkedések, amelyek célja biztosítani a munkába való sikeres visszatérést az elhúzódó betegségek után.
- **A munkával töltött életszakasz meghosszabbítására irányuló ösztönzőknek** figyelembe kell venniük a különböző foglalkozási csoportok eltérő képességeit. Ez azt is jelenti, hogy a nyugdíjba vonulást folyamatnak kell tekinteni, és a nyugdíjbavonulási lehetőségeket a különböző szakmai pályafutásokhoz kell igazítani.
- Ahhoz, hogy **a 60–64 éves korosztályban rejlő kiaknáztatlan lehetőségeket ki lehessen használni**, és körükben, így különösen a nők körében növelni lehessen a foglalkoztatottak arányát, olyan intézkedéseket kell hozni, amelyek választ adnak a gondozási feladatok terén fennálló szükségletekre: így például lehetővé kell tenni a rugalmas munkaidőt, a részleges nyugdíjazást, és elő kell segíteni a munkaerőpiaci visszailleszkedést a gondozási feladatok miatti inaktivitást követően.
- **A „szakpolitikai csomagnak” integrálnia kell a nyugdíjakat, a célzott aktív munkaerőpiaci, szociális és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó szakpolitikákat, a személyre szabott vállalati politikákat és gyakorlatokat**, ideértve a munkahelyi kormenedzsmentet és a megelőzésre irányuló egészségügyi menedzsmentet, a szociális partnerek tevékenységeit, valamint az egészségügyi és gondozási szolgáltatások nyújtását.

Ami a munkaerőhiány jelentette kihívásokat illeti, a tagállamok szakpolitikai intézkedéseinek célja:

- **Fokozni a koordinációt a releváns szolgáltatókkal**, továbbá megkönnyíteni a támogató és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést a minimumjövedelemben részesülők számára. E célból például ügyfélkapuk vagy egyablakos struktúrák kialakítására került sor az állami foglalkoztatási szolgálatok és az ellátásokat nyújtó hatóságok (nemzeti társadalombiztosítási/támogatási intézmények) között, amelyeket az álláskereső, illetve a társadalmi és szakmai integrációs kihívásokkal szembesülő személyek igénybe vehetnek. Más esetekben az állami foglalkoztatási szolgálatok fokozták együttműködésüket regionális és nemzeti szinten, és ennek keretében megerősítették partnerségeiket az önkormányzatokkal, a nem kormányzati szervezetekkel és más szolgáltatókkal, például az egészségügyi központokkal.
- **Megerősíteni a szociális támogatási rendszereket a támogató és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében**, jobb hozzáférést kínálva az oktatáshoz és képzéshez, a pályaeorientációhoz és a szociális tanácsadáshoz, ideértve az eladósodottság megelőzését célzó pénzügyi tanácsadást is. Egyes tagállamok olyan rendelkezéseket vezettek be, amelyek bizonyos feltételek mellett nagyobb rugalmasságot biztosítanak a foglalkoztatottság és a szociális ellátások kombinálása terén, míg mások intézkedéseket fogadtak el vagy terveznek a minimumjövedelemben részesülők munkavállalási ösztönzőinek javítására.

Megállapítást nyert, hogy

- **Az aktív befogadás** tekintetében fontos hangsúlyt helyezni az összehangolt megközelítésekre, az állami foglalkoztatási szolgálatok más (szociális) szolgáltatókkal való együttműködése és integrációja pedig elengedhetetlen ahhoz, hogy integrált és személyre szabott támogatást lehessen nyújtani.
- Az aktiválás nemcsak gazdasági okokból releváns, hanem a társadalmi kohézió szempontjából is.
- A minimumjövedelem **nem hozhat létre szegénységi csapdát**, és szükség van a szociális partnerekkel együttműködésben nyújtott támogató foglalkoztatási szolgálatokra és célzott képzésekre.
- Fontos a **sztereotípiák elleni küzdelem** a nők, a migráns háttérrel rendelkezők és a romák aktivizálásának biztosítása érdekében.
- A munkanélküliségből és az inaktivitásból a munkavállalásba való átmenet során el kell kerülni úgy a bizonytalan foglalkoztatási helyzeteket, mint a dolgozói szegénységet, és az átmenetnek **minőségi munkahelyeken** történő foglalkoztatást kell eredményeznie, valamint **jövedelembiztonságot** kell garantálnia.

- **A tartós ápolás-gondozási és az egészségügyi ellátási ágazatban** döntően fontos, hogy **megfelelő és fenntartható személyzeti állomány** álljon rendelkezésre: ehhez többek között jobb bérekre, valamint a fizikai és mentális jóllétet szolgáló egyéb intézkedésekre van szükség.
- Az érintett ágazatokban tapasztalható hiányok kezelése olyan intézkedéseket – így célzott formális oktatást és szakmai alapképzést – tesz szükségessé, amelyek a **fiatalok számára vonzóvá teszik** ezeket a munkahelyeket, miközben a meglévő munkaerőnek is releváns, célzott és folyamatos, a digitális készségekre nagy hangsúlyt fektető továbbképzésben és átképzésben kell részesülnie.
- A betegápolás fizikailag nagyon megterhelő, ami növeli a foglalkozási megbetegedések, többek között a váz- és izomrendszeri megbetegedések és a pszichológiai zavarok kockázatát. Ezért a szakpolitikáknak – különösen az **egészségvédelmi és biztonsági politikáknak** – a megelőzést célzó megközelítésre kell törekedniük.
- Ezeknek az ágazatoknak a **beruházási igényei** óriási jelentőséggel bírnak: a kisebb kísérleti projekteket bővíteni kell, és teljes mértékben ki kell aknázni az új technológiákban és innovációkban (például a digitális orvostechikai eszközökben és a távgondozásban) rejlő lehetőségeket.
- A szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén fennálló **területi egyenlőtlenségek** szintén kihívást jelentenek, amelyekre a megfelelő intézkedésekkel kell válaszolni. A tagállamok számos innovatív megközelítésről számoltak be, köztük olyan gyakorlatokról, mint a mozgóklinikák, a távorvoslás, vagy az orvosok egyes feladatainak a gyógyszerészekre és ápolókra való ruházása.

Mellékletek:

1. Az EMCO és az SPC 2025. évi társadalmi konvergenciára irányuló felülvizsgálatai keretében megállapított országspecifikus következtetések.
2. Az EMCO 2025. évi többoldalú felügyeletének keretében végzett vizsgálatok nyomán megállapított országspecifikus következtetések.
3. Az SPC 2025. évi többoldalú végrehajtási vizsgálatai keretében megállapított országspecifikus következtetések.